

Ризики					
Кредитний	Ліквідності	Процентний ризик банківської книги	Ринковий	Операційний	Комплаєнсний
Управлінські дії					
Виявлення	Вимірювання	Моніторинг	Контроль	Звітування	

Рис. 3 – Контрольовані ризики та управлінські дії

Список використаних джерел:

1. Постанова НБУ «Про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18#Text>. (дата звернення 10.01.2021р.)

КОНЦЕПТ СТАЛИХ ФІНАНСІВ У СУЧАСНОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВІ

Д. В. КЛИНОВИЙ, канд. екон. наук, с. н. с., доц.

Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України»

І. О. ПЕТРОВСЬКА, канд. екон. наук, с. н. с., доц.

Навчально-науковий інститут управління, економіки та природокористування Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського

Питання фінансового забезпечення сталого економічного, соціального та екологічного розвитку протягом як мінімум останніх 20 років незмінно перебуває в центрі уваги світового наукового співтовариства та бізнес-кіл й включає багато напрямків, таких, зокрема, як формування «кліматичних», «зелених», «соціальних», «відповідальних» і, в остаточному підсумку, «стійких» або «сталих» фінансів які, проте, досі так і не узагальнено в окрему цілісну та логічно впорядковану теорію сталих фінансів, яка існує на сьогодні

скоріше як певний теоретико-практичний концепт фінансової та підприємницької діяльності, аніж як цілісна концепція, або ж фундаментальна чи практична наукова розробка.

Стосовно до фінансів, сутність такого концепту сталості означає необхідність формування такої фінансової системи, яка повинна бути не тільки стабільно функціонуючою за рахунок сучасних фінансових інструментів, але також і стійкою в тому сенсі, що вона буде більше прив'язана до реальної, фізичної економіки й обслуговуватиме запити інклюзивного, екологічно стійкого та соціально спрямованого економічного розвитку, в якому забезпечено належне управління територіальними активами, збалансоване споживання природних ресурсів, стає інвестування в охорону навколишнього природного середовища, підтримку проектів технологічної модернізації господарства, сталий банкінг, біржову, валютну, фіскальну та страхову систему й формування відповідних фондів фінансування сталого розвитку тощо, з урахуванням екологічного, соціального та управлінського критеріїв та факторів (Environmental, Social, and Governance ESG) у фінансовій діяльності.

З позиції європейських експертів, концепт сталих фінансів можна визначити у вузькому значенні як інтеграцію екологічних, соціальних і управлінських факторів (ESG-factors) у фінансові рішення, включаючи підтримку підприємництва; у більш широкому значенні — як фінанси, що сприяють стійкому економічному, соціальному й екологічному розвитку; у самому широкому значенні — як фінансову систему, яка стабільна й здатна вирішувати довгострокові освітні, економічні, соціальні й екологічні проблеми, включаючи забезпечення сталої зайнятості, фінансування пенсій, технологічних інновацій і будівництва інфраструктури, пом'якшення наслідків кліматичних змін тощо [1, с. 12].

Фахівці відзначають, що за останні 20 років основні етапи становлення системи сталих фінансів включають у себе: перший етап – соціально-відповідального фінансування в рамках репутаційної політики фінансових компаній (з кінця 1990-х до середини 2000-х рр.); другий етап – екологічно-

відповідального фінансування з урахуванням екологічних, соціальних, управлінських факторів фінансової діяльності (ESG-principles) (від середини 2000-х рр. до саміту Ріо-2012 р.); третій етап – використання продуктів сталого фінансування, коли у фінансових установах не просто враховуються окремі принципи ESG, а створюються конкретні цільові фінансові продукти для забезпечення сталого розвитку (з 2012 р. по 2015 р.) і четвертий етап – інституціоналізації сталого фінансування, включаючи глобальний рівень, у рамках якого діяльність фінансових інститутів повинна вибудовуватися так, щоб відповідати принципам і цілям сталого розвитку (з 2015 р. і до теперішнього дня) [2, с. 41].

На сьогоднішній день коло базових фінансових ініціатив в сфері імплементації концепту сталості у фінансову систему включає в себе: ініціативи Програми ООН з навколишнього середовища (UNEP Finance Initiative), такі, як Принципи відповідального інвестування (Principles for Responsible Investment (PRI), 2006 р.); Принципи сталого страхування (Principles for Sustainable Insurance (PSI), 2012 р.); Ініціативу сталої біржової діяльності (Sustainable Stock Exchanges Initiative (SSEI), 2012 р.); Принципи відповідальної банківської діяльності (Principles for Responsible Banking (PRB), 2019 р.); а також ряд інших міжнародних ініціатив, висунутих представниками публічного управління та бізнесу у царині сталих фінансів, включаючи Глобальний договір ООН (UN Global Compact, 2000 р.); Декларацію Коллевеккьо про фінансові організації й сталий розвиток (The Collevocchio Declaration on Financial Institutions and Sustainability, 2003 р.); Мережу інвесторів з кліматичних ризиків (Investor Network on Climate Risk (INCR), 2003 р.); Принципи Екватора (Equator Principles (EP), 2003 р.), Європейська Зелена Угода (The European Green Deal, 2020 р.) тощо, якими імплементуються ESG-принципи та інші елементи триєдиної соціо-еколого-економічної ідеології сталого розвитку у фінансову діяльність державного та корпоративного секторів.

Серед практичного інструментарію системи сталих фінансів підприємницького сектору, варто відзначити, насамперед, інструменти сфери роздрібних фінансів, такий, зокрема, як «зелена» іпотека; «зелена» позика під заставу житла; «зелена» позика для комерційного будівництва; «зелений» кредит; «зелені» кредитні картки тощо із вигідними кредитними ставками. У сфері інвестиційних фінансів це фінансування «зелених» проектів; «зелена» секьютеризация активів; «зелений» венчурний капітал і фонди прямих інвестицій; технологічний лізинг; вуглецеві фінанси тощо. У сфері фондового ринку та консолідованого управління активами це вуглецеві й екологічні фонди; резервні фонди; «зелені» та т.з. «катастрофні» (подійні) облігації; екологічні ETF-фонди тощо. У сфері екологічного страхування це екологічне страхування виробництв; страхування транспортних засобів; вуглецеве страхування; страхування від надзвичайних подій тощо [3]. У сфері проектного фінансування високоефективними механізмами є консолідоване фінансування та пільгове кредитування проектів та програм сталого соціально-економічного розвитку за національною та міжнародною участю із широким залученням, поряд із державним фінансуванням, інвестиційних, технологічних та інноваційних ресурсів міжнародних фінансових організацій та транснаціональних корпорацій, а також національних фінансового та виробничого корпоративного секторів.

На внутрішньому корпоративному рівні також важливо сформувати систему фінансових механізмів корпоративного сталого розвитку. Вони включають, зокрема, забезпечення чутливості фінансових результатів підприємств до зміни рівня корпоративних екологічних і соціальних стандартів; формування інституціонального середовища, сприятливого для сталого розвитку корпоративних утворень; створення умов для фінансування корпоративного сталого розвитку за рахунок, у тому числі - бюджетних коштів; забезпечення зв'язку вартості позикового капіталу для інвестицій у корпоративний розвиток з рівнем корпоративних екологічних і соціальних стандартів та добровільних зобов'язань; створення умов для функціонування

соціально й екологічно відповідальних інституційних інвесторів та банківського кредитного сектору; забезпечення збалансованості інтересів стейкхолдерів у процесі формування корпоративної емісійної та дивідендної політики; забезпечення зв'язку страхових тарифів з рівнем корпоративних екологічних і соціальних стандартів та зобов'язань; забезпечення доступності капіталів для сталого розвитку компаній тощо [4, с. 226].

У цілому, як видно, концепт сталих фінансів для сфери підприємницької діяльності у цілому характеризується достатньо розвинутим функціоналом і виконує різноманітні функції, серед яких першим напрямом є фінансова інклюзія, тобто розширення можливостей користування банківськими страховими та іншими фінансовими послугами для підприємств і організацій, що здійснюють екологічно та соціально важливу діяльність. Другим напрямом є фінансове регулювання, яким забезпечується, насамперед екологічно та соціально відповідальне спрямування діяльності фінансових установ за допомогою впровадження принципів відповідальності та підзвітності у фінансовій підтримці підприємницького сектору, що сприяє формуванню нової якості підприємницької діяльності. Третім напрямом є фінансова, насамперед інвестиційна підтримка пріоритетних економічно, соціально та екологічно значущих підприємств, проектів, галузей і сфер національного господарства, що сприяє зміцненню економіки та формуванню системи сталого господарювання в країні у цілому.

Список використаних джерел:

1. Financing a sustainable European economy: Final Report. — The High-Level Expert Group on Sustainable Finance, 2018. 99 p.
2. Худякова Л. С. Реформа глобальных финансов в контексте устойчивого развития. *Мировая экономика и международные отношения*. 2018, № 62(7). С. 38–47.
3. Зеленая экономика. Новая парадигма развития страны / С. Н. Бобылев, В. С. Вишняков, И. И. Комаров [и др.]; под. общ. ред. А. В. Шевчука. М. : СОПС. 2014. 248 с.

4. Рогов Г.К. Система фінансових механізмів корпоративного сталого розвитку: складові концепції. *Вісник соціально-економічних досліджень Одеського національного економічного університету*, № 3 (67). 2018. С. 222-229.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІНДИКАТИВНОГО ПЛАНУВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ У КОНТЕКСТІ ПІДПРИЄМНИЦТВА

В. М. ПРАСОЛ, доцент

К. В. ШКУРУПІЙ, ст. 4 курсу, ННІЕіМ

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

Управління підприємством обов'язково для кожного керівника, топ-менеджера, підприємця. При цьому необхідно навчитись управляти таким чином, щоб виконувалися поставлені цілі: отримання прибутку або захоплення якоюсь сфери ринку. Керівник, зберігаючи стійкість таких показників, як продуктивність, фондоддачі та ін. повинен вміти підвищити інші показники - обсяг реалізації, прибутку, активів. Досягти цих цілей можна різними методами. Щоб зберегти стійкість підприємства, необхідно вміти маневрувати. Управлінське рішення являє собою центр, навколо якого обертається життя організації.

Однак, для втілення рішення в життя керівництву необхідно передати рішення для виконання і розподілити завдання між виконавцями, здійснювати контроль протягом всього часу виконання завдання, мотивувати працівників до виконання робіт і т.д.

Система управління підприємством включає в себе чотири основні функції, перша з них – планування, функція якого полягає у визначенні того, якими мають бути цілі організації і що треба робити для їх досягнення. За своєю суттю функція планування відповідає на 3 основні питання: